

Opredjeljenje Vlade USK-a, uvažavajući sve međunarode standarde, najviše se ogleda kroz predloženi Zakon o prijavljivanju i postupku provjere podataka o imovini nosioca javnih funkcija u Unsko-sanskom kantonu („Službeni glasnik Unsko-sanskog kantona“, broj: 7/21 i 1/22), u kojem je sadržan i pravni osnov za donošenje Uredbe o osnivanju Ureda za borbu protiv korupcije Unsko-sanskog kantona i Uredbe o uspostavljanju i vođenju Registra ličnih podataka o imovini i postupku provjere imovine lica iz člana 1. navedenog Zakona.

METODOLOGIJA IZRADE STRATEGIJE I RADNA TIJELA

Postupak izrade Strategije proveden je u skladu sa Zakonom o razvojnom planiranju u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“, broj 32/17) i Uredbom o izradi strateških dokumenata Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“, broj: 74/19 i 02/21), kojima je propisana metodologija izrade svih strateških dokumenata u Federaciji Bosne i Hercegovine. Tokom procesa izrade Strategije, formirana su radna i savjetodavna tijela koja su usmjeravala dinamiku i proces izrade Strategije. Prikupljeni podaci iz različitih oblasti poslužili su kao osnov za izradu strateškog dokumenta. Proces javnih konsultacija o Nacrtu strategije, koji je uključio širi krug zainteresovanih aktera, realizovan je tokom mjeseca marta 2022. godine i aprila 2023. Proces izrade Strategije je podržan i od strane Organizacije za evropsku sigurnost i saradnju u Bosni i Hercegovini (OSCE).

Strategija je izrađena u skladu s preporukama Agencije za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije Bosne i Hercegovine. U izradi Strategije primijenjen je sektorski pristup, koji će ciljanim preventivnim mjerama omogućiti sprječavanje različitih pojava oblika korupcije specifičnih za pojedine sektore, a sve kako bi se postigla svrha identificiranja i suzbijanja koruptivnih rizika. Obzirom na važnost dosljednog provođenja Strategije, naročita pažnja posvetit će se praćenju provođenja utvrđenih mjera prevencije i suzbijanja korupcije te odgovornosti za njihovo provođenje. Strategija će se provoditi kroz Akcioni plan za provođenje Strategije za borbu protiv korupcije Unsko-sanskog kantona 2022.–2026. godine i u skladu sa Uredbom o trogodišnjem i godišnjem planiranju rada, monitoringu i izvještavanju u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“, broj: 74/19 i 02/21). Na taj način će se ostvariti zakonska obaveza Unsko-sanskog kantona iz člana 22. Zakona o Agenciji za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj: 103/09 i 58/13) (u daljem tekstu: Zakon o Agenciji), ali i stvoriti pravni okvir kojim se reguliše proces izrade strateških dokumenata.

USKLAĐENOST S DRUGIM RELEVANTNIM DOKUMENTIMA

Strategija i Akcioni plan su usklađeni sa općim principima Nacrta strategije BiH, a u kontekstu uloge koju USK ima u procesu provođenja antikorupcijskih aktivnosti.

Strategija je povezana s drugim strateškim ciljem Strategije razvoja Unsko-sanskog kantona za period 2021.–2027. godine “Unaprijeđen razvoj inkluzivnog i prosperitetnog društvenog sektora”, a koji je povezan s drugim i trećim pravcem Okvira za implementaciju ciljeva održivog razvoja u BiH „Dobra uprava i upravljanje javnim sektorom“ te „Društvo jednakih mogućnosti“. Također, u direktnoj je vezi s akceleratorima i pripadajućim pokretačima: Pravac - Dobra uprava i upravljanje javnim sektorom – Akcelerator 2 „Vladavina prava, sigurnost i osnovna prava“ s pripadajućim pokretačima:

- zaštita ljudskih prava,
- efikasna borba protiv korupcije,
- borba protiv različitih oblika kriminala i terorizma.

Također, Strategija je povezana s Ciljem održivog razvoja br. 16 „Promovisati miroljubiva, inkluzivna i pravedna društva“, odnosno podcilj: „Značajno smanjiti korupciju i podmićivanje u svim njihovim pojavnim oblicima“. Na kraju, Strategija je povezana i sa Strategijom razvoja Federacije Bosne i Hercegovine 2021.-2027. godine i to s mjerom 4.1.4. „Razvijati efikasan sistem prevencije i borbe protiv korupcije“.

1. STRATEŠKA PLATFORMA

1.1. Analiza situacije

Bosna i Hercegovina je jedna od zemalja koja je najviše nazadovala u borbi protiv korupcije u proteklih 10 godina, što je pokazala analiza Indeksa percepcije korupcije za 2021. godinu, koju redovno sprovodi Transparency International. Prema istom izvoru, BiH je ocijenjena sa ocjenom 35 na skali od 0 do 100, prema kojem rezultatu je ukupno pozicionira na 110. mjesto od 180 zemalja. Lošiji rezultat u Evropi imaju samo Ukrajina i Rusija.

Rezultati istraživanja javnog mnijenja, koje je sproveo Transparency International u BiH (TI BiH) krajem 2021. godine, na reprezentativnom uzorku na cjelokupnoj teritoriji BiH pokazuju da čak 64% građana smatra da je korupcija veoma mnogo prisutna u BiH, dok se zdravstvo (71%), pravosuđe (60,4%) i javna uprava (45,7%) smatraju sektorima gdje je korupcija najviše rasprostranjena. Ovakav rezultat ispitivanja javnog mnijenja je alarmantan, uzevši u obzir da bi pravosuđe trebalo da bude osnovna karika u lancu borbe protiv korupcije.

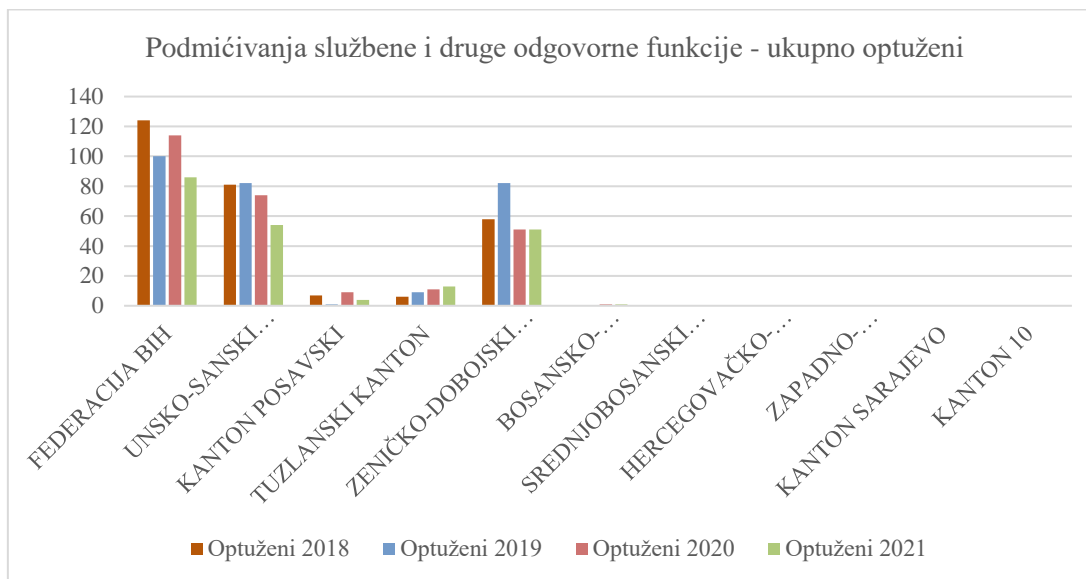
Kada je u pitanju procesuiranje korupcijskih krivičnih djela u tužilačkom sistemu BiH, može se vidjeti trend blagog smanjenja prijavljenih slučajeva korupcije, dok je u Federaciji Bosne i Hercegovine taj trend zadržan, osim u 2019. i 2020. godini kada je došlo do pandemije Covid-19, a time i do manjeg broja prijavljenih slučajeva. Od ukupnih prijava, Tužilaštvo BiH se najviše bavilo korupcijskim krivičnim djelima, dok ostala tužilaštva imaju od 3,4% do 5% slučajeva korupcijskih krivičnih djela.

Nivo tužilaštva	Ukupno prijava u radu za korupcijska krivična djela (KTK)				Udio prijava za KTK predmete u odnosu na ukupan broj prijava u radu			
	2018.	2019.	2020.	2021.	2018.	2019.	2020.	2021.
Tužilaštvo BiH	176	131	126	172	11,3%	9,0%	8,5%	11,4%
Tužilački sistem FBiH	1.045	948	865	1.044	5,4%	5,0%	4,6%	5,0%
Tužilački sistem RS	529	505	404	466	5,1%	4,9%	4,0%	4,1%
Tužilaštvo Brčko Distrikta	13	26	19	9	3,4%	7,4%	7,1%	3,4%
Ukupno	1.763	1.610	1.414	1.691	5,6%	5,2%	4,6%	5,0%

Tabela 1: Usporedni prikaz statističkih podataka o broju prijava u radu tužilaštava u BiH i broju prijava u radu za korupcijska krivična djela za period 2018.-2021. godine

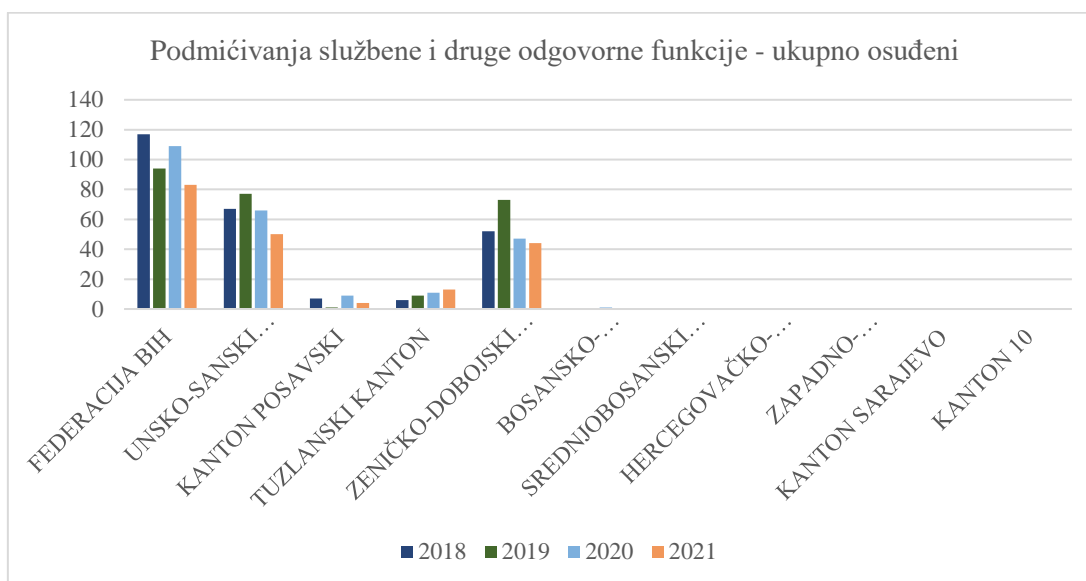
Vlada USK-a je prepoznala da prevencija korupcije treba da bude u prvom planu, ma koliko se represivne mjere činile važnima. Antikorupcijska borba, iako je represivno efikasna, ne postiže sveobuhvatni uspjeh ako u nju nije uključena i sveobuhvatna preventivna politika. Razvijanje, promovisanje i provođenje prevencije u antikorupcijskim nastojanjima jeste poseban fokus unutar Strategije. U ovom strateškom cilju inicijalni fokus je stavljen i na posebne oblasti, odnosno na nadležnosti USK-a, a koje predstavljaju rizične oblasti za pojavu korupcije kao što su: zdravstveni sektor, javne finansije, obrazovanje, pravosuđe, uprava i inspeksijski poslovi.

Ne postoje relevantni pokazatelji o stanju korupcije u USK-u, kao uostalom ni u jednom kantonu, o čemu se mora povesti računa u budućnosti. Međutim, kad su djela koja spadaju u domen koruptivnih krivičnih djela, kao što su podmićivanja i druge odgovorne funkcije, USK (zajedno sa Zeničko-dobojskim kantonom) je kanton sa najvećim brojem optuženih po ovom krivičnom djelu.

Graf 1. Prikaz optuženih punoljetnih počinitelja

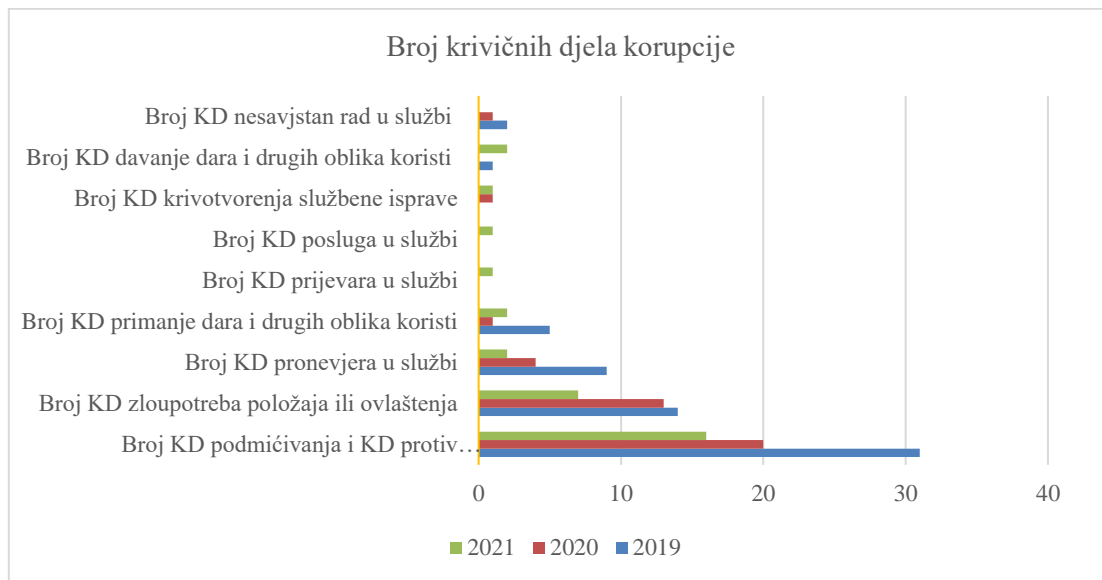
Isti trend je prisutan i kod prikaza osuđenih.

Graf 2. Prikaz osuđenih punoljetnih počinitelja

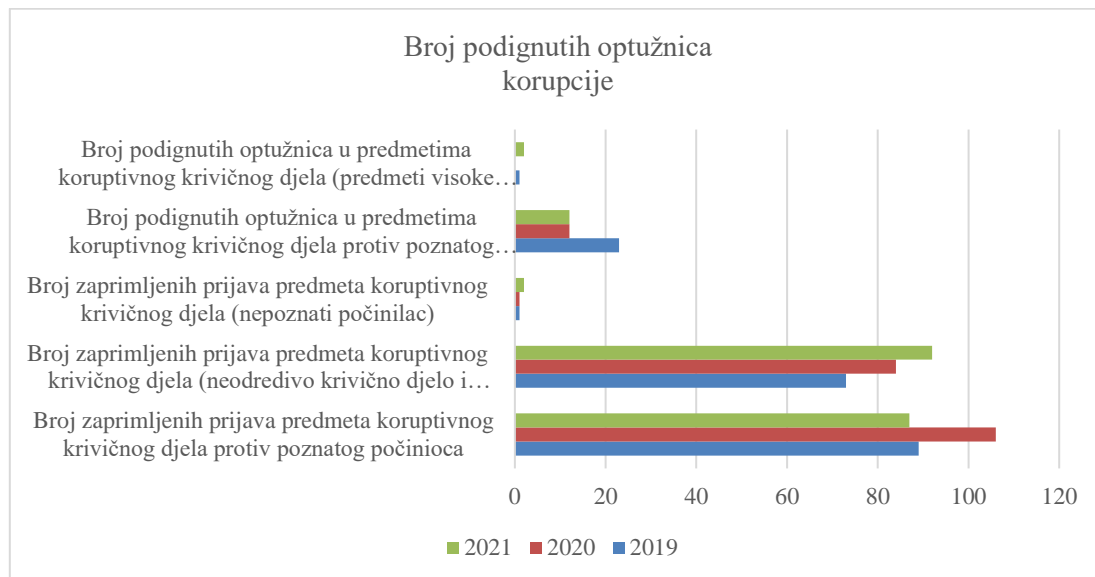
Kada su u pitanju koruptivna krivična djela, inspektori Inspektorata za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje su u periodu od 2019. do kraja 2022. godine podnijeli 38 krivičnih prijava nadležnom tužilaštvu zbog sumnje na zloupotrebu položaja i ovlasti te krivotvorenja službene isprave, konkretnije diplome (14 prijava u 2019. godini, 10 prijava u 2020. godini, 8 prijava u 2021. godini, te 6 prijava u 2022. godini).

U istom periodu, inspektori Inspektorata rada, zaštite na radu i socijalne zaštite su podnijeli 58 prijava nadležnom tužilaštvu zbog sumnje za prijem u radni odnos bez oglasa ili konkursa, odnosno prijema u radni odnos osoba koje ne ispunjavaju uvjete iz konkursa (5 prijava u 2019. godini, 5 prijava u 2020. godini, 24 prijave u 2021. godini i 24 prijave u 2022. godini). Primjetno je da je u zadnje dvije godine došlo do značajnog povećanja prijava iz ove grupe krivičnih djela.

Graf 3. Prikaz broja krivičnih djela korupcije (Izvor: MUP USK)

U prethodnom grafikonu možemo vidjeti da je došlo do pada broja dokumentovanih krivičnih djela podmićivanja i krivičnih djela protiv službene i druge odgovorne funkcije sa 31 u 2019. godini na 16 u 2021. godini.

Graf 4. Prikaz broja krivičnih djela korupcije (Izvor: Tužilaštvo USK)

Na prethodnom grafikonu se vidi kako broj krivičnih djela iz oblasti korupcije varira iz godine u godinu, ali je posebno zanimljivo da je veoma mali broj djela visoke korupcije.

Prilikom izrade strateškog okvira za borbu protiv korupcije u USK-u, u obzir su uzeti i faktori koji mogu unaprijediti provođenje antikorupcijskih mjera, kako unutrašnji tako i vanjski faktori. S tim u vezi su posebno analizirane snage i slabosti USK-a, odnosno prilike i prijetnje koje su postojale u društvenom, političkom, organizacionom, pravnom i ekonomskom okruženju USK-a. Snage i slabosti, odnosno prilike i prijetnje, mogu značajno uticati na uspješno ili pak neuspješno provođenje strateškog okvira koji se odnosi na borbu protiv korupcije. BiH je potpisala Konvenciju Ujedinjenih nacija protiv korupcije⁶, koja u članu 6. izražava potrebu uspostave jednog tijela ili više njih nadležnih za sprovođenje, ali i nadzor i usklađivanje same implementacije antikorupcijske politike, koje bi bilo neovisno i adekvatno stručno i finansijski osposobljeno. Zakonom o Agenciji je uspostavljeno antikorupcijsko centralno tijelo na nivou BiH, odnosno uspostavljen je APIK. Uloga civilnog društva u antikorupcijskim nastojanjima je višestruko značajna za uspješnu borbu protiv korupcije. Uloga civilnog društva u antikorupcijskim nastojanjima je prepoznata u međunarodnim dokumentima za borbu protiv korupcije. Pored neophodnog aktivnog učešća javnog i privatnog sektora u borbi protiv korupcije, nemjerljiv je značaj organizacija civilnog društva kao neposrednih predstavnika interesa građana. Značaj civilnog društva i njihovih izgrađenih kapaciteta u oblasti sprečavanja i borbe protiv korupcije može biti od koristi za Vladu USK-a. Uspješno provođenje mnogih aktivnosti zavisi i od samih građana i organizacija civilnog društva, a s druge strane, te aktivnosti je potrebno u kontinuitetu promovirati navedenim subjektima. Organizacije civilnog društva svojim iskustvom i značajem mogu uticati na kvalitet i dizajn metodologije monitoring instrumenata, čiji rezultati mogu usmjeriti dalje i buduće antikorupcijsko strateško planiranje.

Vizija

Unsko-sanski kanton želi da uspostavi nultu toleranciju prema korupciji kako bi razvijali vladavinu prava i uspostavili jake kantonalne institucije koje uživaju povjerenje građana.

1.2. Strateški ciljevi

Korupcija je slojevit fenomen i za borbu protiv nje je nužno uključivanje što većeg broja društvenih aktera koji će, svako iz svog ugla, doprinijeti borbi protiv korupcije. Pod pojmom borba protiv korupcije Strategija podrazumijeva mjere i preventivne aktivnosti na planu provođenja zakonskih i podzakonskih propisa, koordiniranje rada svih institucija, ustanova, zavoda, poduzeća i službi u USK-u te širenje svijesti o potrebi i mehanizmima borbe protiv korupcije, standardima i vrijednostima, kako u javnom i privatnom sektoru, tako i u cjelokupnom društvu. USK je odlučan da razvija i unapređuje pravni okvir, institucije i kapacitete, saraduje sa svim nivoima vlasti u BiH i međunarodnim organizacijama, kao i da upotrijebi sve raspoložive kapacitete u borbi protiv korupcije. Obzirom da je Strategija usko fokusirana na jedno područje, ovdje je definisan jedan strateški cilj.

⁶Konvenciju Ujedinjenih nacija protiv korupcije BiH je potpisala 16. septembra 2005. godine, a Predsjedništvo BiH donijelo je na 89. redovnoj sjednici 27. marta 2006. godine Odluku o ratifikaciji UNCAC

Strateški cilj 1: Unaprijediti borbu protiv korupcije u USK-u

Adekvatna prevencija i borba protiv korupcije će se obezbijediti koordiniranim i sistemskim pristupom određenog nivoa vlasti i uspostavom institucionalnog okvira i jačanja svih institucija, na način da se kroz aktivnosti iz općih i sektorskih nadležnosti ostvari saradnja sa APIK-om i drugim relevantnim tijelima i organizacijama.

Indikator	Izvor	Polazna vrijednost	Ciljna vrijednost
Index percepcije korupcije u USK-u	n/d	n/d	n/d

2. PRIORITETI I MJERE SA INDIKATORIMA

PRIORITET 1.1. Poboljšanje institucionalnih kapaciteta za prevenciju i koordinaciju borbe protiv korupcije

Osnovni preduslov za uspješnu prevenciju i borbu protiv korupcije se ogleda u uspostavljanju institucionalnog okvira za borbu protiv korupcije. Samo sa uspostavljenim jasnim institucionalnim okvirom unutar USK-a, gdje sve institucije znaju tačno koje su njihove obaveze i odgovornosti u antikorupcijskim nastojanjima, mogu polučiti rezultatom u prevenciji i koordinaciji borbe protiv korupcije. S tim u vezi, u USK-u je neophodno razmotriti uspostavljanje cjelovitog institucionalnog sistema za sprečavanje korupcije.

Pored institucionalog kapacitiranja USK-a neophodno je uspostaviti osnovne normativne i strateške okvire, koji će podržati sveobuhvatni pristup u sprečavanju i borbi protiv korupcije. Institucionalni, normativni i strateški okvir treba da bude uspostavljen u svim institucijama USK-a, uključujući jedinice lokalne samouprave.

Indikator	Izvor	Polazna vrijednost	Ciljna vrijednost
Uspostavljen Ured za borbu protiv korupcije	Ministarstvo pravosuđa i uprave USK	(2022) Ne	Da
Imenovani koordinatori antikorupcijskih aktivnosti	Ured za borbu protiv korupcije	(2022) 0	19

MJERA 1.1.1.: Jačanje uloge koordinatora u prevenciji korupcije i borbi protiv korupcije USK

U skladu sa najboljom praksom, uspostavljeni Ured za borbu protiv korupcije potrebno je učiniti efikasnijim. Ured za borbu protiv korupcije inicirat će donošenje propisa kojim će se (osim registra imovine izabranih dužnosnika, jer već postoji pravni osnov za uspostavu istog) uspostaviti i drugi registri koji će osigurati transparentnost i prevenciju nastanka korupcije. U tom smislu potrebno je uspostaviti sljedeće registre: e-registar zaposlenika, e-registar imenovanih lica, e-registar subvencija i poticaja, e-registar imovine izabranih dužnosnika i slično.

Nadalje, neophodno je da se odredi osoba koja će interno unutar svake institucije koordinirati antikorupcijske aktivnosti, odnosno potrebno je da se imenuju koordinatori antikorupcijskih aktivnosti. Pored toga, neophodno je da se odrede i kriteriji ko može biti koordinator unutar jedne

institucije i koje poslove će obavljati. Kako bi se osigurao sistemski pristup u prevenciji i borbi protiv korupcije, nadležne institucije USK-a će analizirati sve zakonske pretpostavke za unapređenje prevencije i borbe protiv korupcije. S tim u vezi, potrebno je donijeti različite antikorupcijske zakone (Zakon o prevenciji i suzbijanja korupcije u USK, Zakon o zaštiti lica koja prijavljuju korupciju u USK), kao i striktno provođenje zakonskog rješenja o prijavljivanju i postupku provjere podataka o imovini nosilaca javnih ovlaštenja. Također, imajući u vidu tajnovitost korupcije kao pojave, potrebno je iznaći mehanizam za promociju modaliteta za prijavljivanje korupcijskih krivičnih djela, kao i uspostavljanje i stavljanje u funkciju mehanizama koji će privatnom sektoru omogućiti prijavu korupcije i nepravilnosti, te zaštititi lica koja prijave korupciju. Privatni sektor ima značajnu ulogu u zaštiti vlastitih interesa, što posljedično može značajno doprinijeti efikasnosti borbe protiv korupcije. Poseban značaj u jačanju uloge privatnog sektora imaju privredne komore i udruženja poslodavaca USK-a, putem kojih se može omogućiti lakše i brže prijavljivanje koruptivnih radnji.

Indikator	Izvor	Polazna vrijednost	Ciljna vrijednost
Uspostavljeni informatički registri	Ured za borbu protiv korupcije	(2022) 0	5
Imenovani koordinatori antikorupcijskih aktivnosti	Ured za borbu protiv korupcije	(2022) 0	19
Uspostaviti aplikaciju za prijavu korupcije	Ured za borbu protiv korupcije	(2022) 0	1

MJERA 1.1.2: Poboljšanje procesa zapošljavanja u javnom sektoru

Različita istraživanja ukazuju na visok stepen korupcijskog ponašanja prilikom procesa upošljavanja lica u javni sektor.⁷ Potrebno je uvesti transparentne procese prilikom zapošljavanja i izbjegavati situacije koje mogu dovesti do rizika pojave korupcije u društvu. S tim u vezi će se inicirati unapređenje zakonskog okvira koji se tiče državnih službenika u USK-u, kao i svih zaposlenih iz drugih institucija/ustanova koji se finansiraju iz budžeta USK-a, kako bi se uredili postupci izbora, imenovanja, ocjenjivanja i razrješenja rukovodilaca institucija, te se osigurali objektivni kriteriji za postavljanje, napredovanje, ocjenjivanje, nazadovanje i prestanak radnog odnosa svih uposlenika USK-a. Također, potrebno je, posebno u državnoj službi, donijeti i iskomunicirati etička načela koja treba da budu ugrađena u zakonima i etičkim kodeksima. Usvajanjem, provođenjem i nadzorom nad provođenjem etičkih kodeksa i kodeksa ponašanja od strane svih institucija se jača profesionalnost i integritet institucija od javnog značaja. Paralelno sa navedenim, potrebno je intenzivirati disciplinske postupke i sankcionisanje zaposlenika u institucijama za neprofesionalno, neetično i korupcijsko ponašanje, što može značajno odvratiti potencijalne osobe od vršenja korupcijskih aktivnosti. U tom pravcu je neophodno da zaposleni u javnim institucijama budu upoznati sa uzrocima korupcije i korupcijskog ponašanja, različitih pojava oblika korupcije, podizanja svijesti o štetnosti korupcije i svim dostupnim alatima za prevenciju i borbu protiv korupcije. Zagovaranje i javno promovisanje dobrog i odgovornog ponašanja zaposlenih u institucijama je nešto što nije vršeno na sistematičan način.

⁷<https://ti-bih.org/u-godini-pandemije-najvise-prijava-korupcije-za-drzavnu-upravu-pravosudje-i-zdravstvo/>

Indikator	Izvor	Polazna vrijednost	Ciljna vrijednost
Izrađen novi Zakon o državnoj službi USK	Ministarstvo pravosuđa i uprave	(2022) Ne	Da
Broj državnih službenika koji su prošli obuku borbe i prevencije protiv korupcije	Ured za borbu protiv korupcije	(2022) 0	50
Broj disciplinskih prijava	Disciplinska komisija	(2022) 0	10

MJERA 1.1.3.: Sveobuhvatno unapređenje integriteta u zdravstvenom sektoru

Zdravstveni sektor je, prema referentnim istraživanjima i percepciji javnosti, jedna od oblasti koja je najviše podložna rizicima za nastanak korupcije.⁸ Veliki broj anonimnih prijava građana se upravo odnosi na prijavu korupcije u zdravstvu.⁹ Korupcijski rizici i korupcija se u ovoj oblasti može pojaviti na svim mjestima i aktivnostima, od neopravdanog odsustva medicinskog osoblja sa posla (najčešće zbog obavljanja privatnih poslova), neformalnih davanja za tretman koji bi trebao biti oslobođen plaćanja, do kreiranja liste esencijalnih lijekova kojima se mogu potencijalno favorizirati određeni proizvođači, javnih nabava koje sugeriraju korupcijske veze dobavljača sa institucijama koje vrše nabave i mnoge druge. S tim u vezi, posebno će se raditi na osiguranju dostupnosti zdravstvenih usluga kako korisnici ne bi imali potrebu da vrše neprimjerene urgencije za pristup uslugama. Prethodno navedeno će se, između ostalog, vršiti na način da će se analizirati i donijeti objektivni kriteriji za unapređenje listi čekanja. Naime, potrebno je osigurati transparentnost listi čekanja, a sve u cilju smanjenja mogućnosti za koruptivne radnje i zakazivanje pacijenata „preko reda“. Izgradnja integralnog jedinstvenog informacionog sistema u zdravstvu će biti apsolutni prioritet u radu na unapređenju pružanja zdravstvenih usluga, kao i smanjenju koruptivnih rizika. Rad privatnih ustanova i pružanje djelatnosti treba biti transparentan u radu.

Indikator	Izvor	Polazna vrijednost	Ciljna vrijednost
Index percepcije korupcije u zdravstvu u USK-u	n/d	n/d	n/d
Uspostavljen integrisani informacioni sistem	Ministarstvo zdravstva USK	(2022) Ne	Da

MJERA 1.1.4.: Unapređenje integriteta u sektoru obrazovanja

Oblast obrazovanja je vrlo značajna za promociju i podizanje svijesti o problemu korupcije, kao i sticanja znanja o načinima na koje se mogu boriti protiv korupcije. Edukacija je centralni dio prevencije korupcije, koja treba da se kontinuirano implementira i prati provođenje usaglašenih programa etike. Vrlo je važno da se u obrazovne institucije u svim uzrastima (osnovno, srednjoškolsko i visoko obrazovanje) izvrši uvođenje planova programa za jačanje etike i integriteta. Također, neophodno je da se identificiraju mogućnosti sprečavanja nastanka korupcije i sukoba interesa rukovodilaca obrazovnih institucija u upravljanju imovinom obrazovnih ustanova. Kako bi se ostvarili značajni rezultati u prevenciji i edukaciji, neophodno je da se kadrovski kapaciteti u obrazovnom sektoru kontinuirano jačaju, te analiziraju mogućnosti za osiguranje adekvatnih finansijskih sredstava radi osiguranja stalnosti pozicija nastavnog osoblja.

⁸ „Analiza pravno-institucionalnog okvira i politika prevencije korupcije u zdravstvu u BiH“ izrađenu u okviru projekta Izliječimo zdravstvo, koji finansira Evropska unija. Analizu izradili Transparency International BiH i CCI

⁹ Vidi više na Godišnjem izvještaju Centar za pružanje pravne pomoći u borbi protiv korupcije Transparency International Bosne i Hercegovine, dostupno na <https://ti-bih.org/wp-content/uploads/2021/04/ALAC-Godisnji-izvjestaj-2020.pdf>

Obrazovne ustanove vode evidencije o polaznicima i o licima koja su diplomirala unutar tih ustanova te su veoma važna karika u provjerama vjerodostojnosti diploma i to će činiti u narednom periodu ključnu kariku. Posebna pažnja će se posvetiti obrazovnim institucijama koje izdaju veliki broj vanrednih diploma i diploma koje su trenutno konkurentne na domaćem i stranom tržištu. Na kraju, posebna pažnja se treba posvetiti unapređenju integriteta i prevencije korupcije unutar visokoškolskih institucija, kroz unapređenje procesa upošljavanja i napredovanja unutar institucija, izradu etičkih kodeksa i unapređenje etičkih standarda, te unapređenje transparentnosti institucija. Visokoškolske ustanove treba da osiguraju visok nivo transparentnosti i otvorenosti prema studentima, što će sve donijeti jasne kriterije i načine za ispitivanje studenata, ali i osigurati da se evaluira rad nastavnog osoblja od strane studenata.

Indikator	Izvor	Polazna vrijednost	Ciljna vrijednost
Uspostavljena E-škola u osnovnim i srednjim školama	MONKS USK	(2022) 20%	100%
Uspostavljen ISKOOM - informacijski sistem za kontrolu obrazovanja odraslih i monitoring	MONKS USK	(2022) 0%	100%
Uspostavljena internet stranica Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta	MONKS USK	(2022) Ne	Da
Broj provedenih obuka prevencije i borbe protiv korupcije	MONKS USK	(2022) 0	20 obuka
Broj objavljenih javnih poziva	MONKS USK	(2022) 6	10
Uspostavljen sistem za polaganje vozačkog ispita	MONKS USK	(2022) Ne	Da

PRIORITET 1.2.: Razvijanje preventivnih antikorupcijskih politika

Fokus ovog prioriteta je na uspostavljanju cjelokupnog preventivnog sistema za sve kantonalne organe uprave, kantonalne upravne organizacije, pravna lica u kojima Vlada ili kantonalni organi uprave/upravne organizacije imaju nadležnost po osnovu zakonskih ili vlasničkih prava, uz saradnju sa privatnim sektorom, javnim medijima i relevantnim subjektima civilnog društva. Samo zajedničkim i harmonizovanim pristupom svih institucija USK-a može se uspostaviti adekvatan i sistemski pristup orijentiran na učinak da se mogućnost pojavljivanja korupcije u institucijama svede na što manju mjeru. Razvijanje, promovisanje i provođenje prevencije u antikorupcijskim nastojanjima jeste poseban fokus ovog prioriteta. U ovom prioritetu inicijalni fokus je stavljen i na posebne oblasti, odnosno na nadležnosti USK-a, a koje su rizične za pojavu korupcije, kao što su: zdravstveni sektor, obrazovanje, pravosuđe i uprava, inspeksijski poslovi.

Indikator	Izvor	Polazna vrijednost	Ciljna vrijednost
Index percepcije korupcije u USK-u	n/d	n/d	n/d
Broj podignutih optužnica (slučajevi visoke korupcije)	FZS	(2021) 2	(2026) 10

MJERA 1.2.1.: Uspostavljanje internih antikorupcijskih propisa

Ova mjera predviđa da svi kantonalni organi uprave, kantonalne upravne organizacije, pravna lica u kojima Vlada ili kantonalni organi uprave/upravne organizacije rade na uspostavljanju internih antikorupcijskih politika unutar svake institucije kantona. Također, jačanje institucionalnog i ličnog integriteta je posebno efikasno kada se vrši putem samoprocjene svake institucije pojedinačno te je u tom smislu potrebno raditi na ovome.

S druge strane, nedostatak transparentnosti i lakih i dostupnih alata za komunikaciju građana sa institucijama vlasti može dovesti do otuđenosti građana od institucija vlasti i gubljenju povjerenja u institucije vlasti. Posebno je važno da se obezbijedi transparentan proces donošenja odluka u okviru kantonalnih institucija, tako da je povećanje transparentnosti u procesu donošenja odluka, kao i proaktivna i stalna otvorenost institucija vlasti kroz unapređenje normativnog okvira i prakse, jako bitan segment prevencije korupcije i preduslova za učešće cjelokupnog društva u sprečavanju korupcije. Posebno je važno da se poboljša dostupnost informacija o značaju i osnovnim karakteristikama budžeta kroz uvođenje „Budžeta za građane“, koji ima za cilj da javnosti omogući bolji uvid i razumijevanje načina na koji Vlada USK-a planira, raspodjeljuje i troši sredstva iz budžeta, a posebno dodjele transfera, poticaja i pomoći. U tom smislu je potrebno unaprijed definisati kriterije dodjele transfera, poticaja i pomoći, kao i kontrole njihovog utroška, jer ovakav vid dodjele javnih sredstava pravnim i fizičkim licima predstavlja visok rizik za nastanak korupcije. Prema izvještajima organizacija civilnog društva, proces donošenja odluka u BiH još uvijek nije dovoljno javan, a problemi se javljaju prilikom donošenja pravnih propisa (odsustvo javnih rasprava ili nedovoljna uključenost zainteresiranih aktera), skrivenost uticanja na donošenje odluka (lobiranje), odsustvo analiza i nepotpunih obrazloženja.

Na kraju, sve institucije USK-a će osigurati da procesi provođenja javnih nabavki budu u potpunosti usklađeni s normativnim okvirom i najboljim praksama. Procesi javnih nabavki će se vršiti na način da se nabavi najbolja usluga/roba/radovi za optimalnu cijenu. Vlada USK-a će, zbog prethodno navedenog, kontinuirano jačati kapacitete Ureda za zajedničke poslove Vlade USK-a za provođenje postupaka centralizovane javne nabavke i osigurati apsolutnu transparentnost u radu.

Indikator	Izvor	Polazna vrijednost	Ciljna vrijednost
Broj izrađenih planova integriteta u skladu s novim strateškim dokumentom	Ured za borbu protiv korupcije	(2022) 0	19
Uvedena centralizovana javna nabavka	Ured za zajedničke poslove	Ne	Da
Uveden Budžet za građane	Ministarstvo finansija USK	Ne	Da

MJERA 1.2.2.: Poboljšanje saradnje antikorupcijskih tijela s organizacijama civilnog društva, medijima i akademskom zajednicom

Institucije USK-a će raditi na stalnom izvještavanju i unapređenju transparentnosti svoga rada i s tim u vezi će provoditi kampanje o štetnostima i uzrocima korupcijskog ponašanja za građane. Centralna koordinirajuća institucija će održavati sastanke sa predstavnicima OCD-a, medija i akademske zajednice te će zajedno sa njima raditi na novim alatima za komuniciranje, kako bi građani pravovremeno i adekvatno bili upoznati sa svim aktivnostima na sprečavanju i suzbijanju ove društveno negativne pojave.

Također, u okviru ove mjere, predstavnici USK-a će u saradnji sa OCD provoditi godišnje mjerenje stanja korupcije u kantonu. S druge strane, jedinice lokalne samouprave (općine i gradovi) raspolažu javnim ovlaštenjima i budžetskim sredstvima, što ih čini podložnim korupciji jednako kao i kantonalni nivo vlasti. Zbog toga, Ured za borbu protiv korupcije, kao centralna koordinirajuća insitucija će organizovati različite događaje (sastanci, radionice, konferencije) kako bi jedinice lokalne samouprave u svoje procese uključile antikoruptivne aktivnosti.

Indikator	Izvor	Polazna vrijednost	Ciljna vrijednost
Broj održanih sastanaka/radionica sa JLS na godišnjem nivou	Ured za borbu protiv korupcije	0	2
Broj održanih sastanaka/radionica sa OCD na godišnjem nivou	Ured za borbu protiv korupcije	0	2
Broj održanih sastanaka/radionica sa akademskom zajednicom na godišnjem nivou	Ured za borbu protiv korupcije	0	2

MJERA 1.2.3.: Jačanje rada inspekcijskih i pravosudnih institucija

Inspekcijski nadzor je vrlo značajno sredstvo u otkrivanju i sprečavanju korupcije u institucijama sa javnim ovlaštenjima.

Nadležnost inspekcijskih organa u USK-u je vršenje inspekcijskog nadzora, odnosno upravno-nadzornih, stručnih i drugih poslova iz nadležnosti USK-a, a koji se odnose na energetiku, rudarstvo, trgovinu, ugostiteljstvo, turizam, poljoprivredu, šumarstvo, vodoprivredu, veterinarstvo, radne odnose, zaštitu na radu, zdravstvo, sanitarni nadzor, farmaceutski nadzor, ceste i cestovni saobraćaj, građenje, zaštitu životne okoline, kao i druge poslove utvrđene zakonom.

U tom smislu, neophodno je inspekcijske kontrole i nadzore intenzivirati i povećati njihov broj. Jedan od ključnih uslova za to je poboljšanje smještajnih i kadrovskih kapaciteta nadležne institucije. Također, potrebno je da inspekcijski organi vrše kontinuirane procjene rizika gdje može nastati koruptivno ponašanje i intenzivirati rad na kontroli takvih subjekata, ali i uspostaviti mehanizme objektivne dodjele predmeta u radu, mogućnosti prijave nepravilnosti od strane inspektora kako bi se minimizirali rizici na korupciju.

Uz potpuno poštivanje nezavisnosti pravosudnih institucija, kako bi se pojačali procesi u procesuiranju korupcije, ali i rada državne službe, potrebno je osigurati sredstva da se otkrivanje, procesuiranje i sankcionisanje korupcijskih krivičnih djela intenzivira u USK-u.

Pored toga će se identificirati, analizirati, inicirati i usvajati zakonska i podzakonska rješenja koja, direktno ili indirektno, doprinose prevenciji i suzbijanju korupcije sa jedne, te unapređenju položaja državnih službenika sa druge strane, a obzirom na činjenicu da Ministarstvo pravosuđa i uprave Unsko-sanskog kantona ima nadležnost za unapređenje rada javne uprave. Također, neophodno je ojačati i mehanizme unutrašnje kontrole, kako bi se preventivnim djelovanjem smanjio rizik od moguće pojave korupcije među zaposlenicima javne uprave.

Indikator	Izvor	Polazna vrijednost	Ciljna vrijednost
Broj informacija o mogućem počinjenom krivičnom djelu	Kantonalna uprava za inspekcijske poslove USK	(2022) 31	40
Broj zahtjeva za inspekcijskim nadzorom upućenim od strane nadležnog Tužilaštva	Kantonalna uprava za inspekcijske poslove USK	(2022) 18	30
Popuniti nedostajuće službenike u Kantonalnoj upravi za inspekcijske poslove	Kantonalna uprava za inspekcijske poslove USK	(2022) 49	102

MJERA 1.2.4.: Jačanje ljudskih resursa i opremljenosti Uprave policije i Ministarstva unutrašnjih poslova Unsko-sanskog kantona

Ministarstvo unutrašnjih poslova USK-a (MUP) i policijski službenici igraju ključnu ulogu, kako u represivnom, tako i u preventivnom djelovanju na korupciju te predstavljaju jednu od ključnih institucija koja osigurava vladavinu prava u otkrivanju korupcije.

Da bi se osiguralo da policijski službenici i MUP USK-a budu uspješni u obavljanju navedenog, potrebno je osigurati adekvatna finansijska sredstva, kako bi se, prije svega, nabavile kamere koje će koristiti policijski službenici prilikom obavljanja policijskih poslova i zadataka u cilju zaštite integriteta policijske službe. Dodatno je neophodno da proces upošljavanja i napredovanja u službi bude zasnovan na potpunim standardima integriteta i da osigurava upošljavanje i napredovanje najboljih kadrova. Pored toga, proces imenovanja rukovodilaca policijskih organa treba da bude u potpunosti neovisan i zasnovan na profesionalnim osnovama sa jasnim i preciziranim kriterijima za imenovanje i razrješenje.

Također, potrebno je jačanje organa unutrašnje kontrole kako bi integritet policijskih službenika u potpunosti bio osiguran, kao i jačanje kapaciteta za otkrivanje i procesuiranje korupcijskih krivičnih djela.

Indikator	Izvor	Polazna vrijednost	Ciljna vrijednost
Broj novouposlenih policijskih službenika	MUP	58 (2022.)	200
Iznos sredstava za opremanje Uprave policije	MUP	1.333.566 (2022.)	81%
Broj održanih edukacija policijskih službenika kako bi uspješno prepoznali biće krivičnog djela iz oblasti korupcije i sličnih inkrimisanih radnji	MUP	0	10

3. STRATEŠKI PROJEKTI

U okviru plana implementacije Strategije predviđena su dva strateška projekta.

SP.1.: Učiniti efikasnim i funkcionalnim Ured za borbu protiv korupcije Unsko-sanskog kantona

Ured za borbu protiv korupcije USK-a vrši stručne, operativne i administrativno-tehničke poslove u vezi s provođenjem Zakona o prijavljivanju i postupku provjere podataka o imovini nosioca javnih funkcija u Unsko-sanskom kantonu te aktivnostima na prevenciji korupcije, kao i prikupljanju podataka i prijavljivanju nadležnima uočenih koruptivnih aktivnosti u USK-u. Uspostavljanjem ovog Ureda, USK će dobiti centralno tijelo za borbu protiv korupcije, čime će se poboljšati koordinacija u borbi protiv korupcije, ali i dati doprinos ostvarenju jednog od prioriteta Evropske komisije za priključenje BiH u EU. Ključna aktivnost u ovom projektu je i donošenje izmjene i dopune Zakona o prijavljivanju i postupku provjere podataka o imovini nosioca javnih funkcija u Unsko-sanskom kantonu („Službeni glasnik USK“, broj: 7/21 i 1/22), čime bi se Uredu proširile ovlasti.

Indikativni finansijski okvir za ovaj projekat je 1,2 mil. KM.

SP.2.: Uspostavljanje jedinstvenog antikoruptivnog informacionog sistema

Ovaj strateški projekat ima za cilj da se olakšaju postupci, prijave, praćenja, izvještavanja i sve ostale radnje koje se tiču borbe protiv korupcije. To podrazumijeva i izradu web stranice i aplikacije za anonimnu prijavu korupcije.

Indikativni finansijski okvir za ovaj projekt je 20.000 KM.

4. INDIKATIVNI FINANSIJSKI OKVIR

INDIKATIVNI FINANSIJSKI OKVIR						
Oznaka strateškog cilja, prioriteta i mjere	Struktura finansiranja (%)	Ukupno (KM)	Budžet institucije (KM)	Ostali izvori		
				(KM)	Naziv potencijalnog izvora	
1.	Unaprijediti borbu protiv korupcije u USK					
1.1.	Poboljšanje institucionalnih kapaciteta za prevenciju i koordinaciju borbe protiv korupcije	21%	788.000	560.000	228.000	
1.1.1.	Jačanje uloge koordinatora u prevenciji korupcije i borbi protiv korupcije Unsko-sanskog kantona	2%	77.000	39.000	38.000	OSCE, Američka ambasada
1.1.2.	Poboljšanje procesa zapošljavanja u javnom sektoru	1%	30.000	30.000	0	
1.1.3.	Sveobuhvatno unapređenje integriteta u zdravstvenom sektoru	5%	195.000	65.000	130.000	ZZO, zdravstvene ustanove
1.1.4.	Unapređenje integriteta u sektoru obrazovanja	13%	486.000	426.000	60.000	OSCE, Pedagoški zavod
1.2.	Razvijanje preventivnih antikorupcijskih politika	45%	1.676.000	1.663.000	13.000	
1.2.1.	Uspostavljenje internih antikorupcijskih propisa	18%	667.000	667.000	0	
1.2.2.	Poboljšanje saradnje antikorupcijskih tijela s organizacijama civilnog društva, medijima i akademskom zajednicom	2%	80.000	67.000	13.000	OSCE, Američka ambasada, Transparency international, IPA
1.2.3.	Jačanje rada inspeksijskih i pravosudnih institucija	19%	700.000	700.000	0	
1.2.4.	Jačanje ljudskih resursa i opremljenosti Uprave policije i Ministarstva unutrašnjih poslova USK	6%	229.000	229.000	0	
Strateški projekat: Uspostaviti efikasan i funkcionalan Ured za borbu protiv korupcije Unsko-sanskog kantona		33%	1.200.000	1.200.000	0	
Strateški projekat: Uspostavljanje jedinstvenog antikoruptivnog informacionog sistema		1%	20.000	20.000	0	

Ukupno iz strateškog dokumenta	100%	3.684.000	3.443.000	241.000	
PREGLED PO IZVORIMA					
Budžetska sredstva	Kreditna sredstva		Sredstva EU		Ostali izvori
3.443.000	0				241.000

5. SAŽETI PREGLED STRATEŠKOG DOKUMENTA

Redni broj i oznaka	NAZIV	Indikatori i finansijski izvori		
1. Strateški cilj	Unaprijediti borbu protiv korupcije u USK-u	Indikatori strateškog cilja	Polazne vrijednosti indikatora*	Ciljne vrijednosti indikatora**
		Index percepcije korupcije u USK-u	n/d	n/d
		Budžet (mil. KM)	Ostali izvori (mil. KM)	Ukupno (mil. KM)
		3.443.000	241.000	3.684.000
1.1. Prioritet	Poboljšanje institucionalnih kapaciteta za prevenciju i koordinaciju borbe protiv korupcije	Indikatori prioriteta	Polazne vrijednosti indikatora	Ciljne vrijednosti indikatora
		Uspostavljen Ured za borbu protiv korupcije	(2022) Ne	Da
		Imenovani koordinatori antikorupcijskih aktivnosti	(2022) 0	19
		Budžet (mil. KM)	Ostali izvori (mil. KM)	Ukupno (mil. KM)
		560.000	228.000	788.000
1.1.1. Mjera	Jačanje uloge koordinatora u prevenciji korupcije i borbi protiv korupcije Unsko-sanskog kantona	Indikatori mjere	Polazne vrijednosti indikatora	Ciljne vrijednosti
		Uspostavljeni informatički registri	(2022) 0	5
		Imenovani koordinatori antikorupcijskih aktivnosti	(2022) 0	19
		Uspostaviti aplikaciju za prijavu korupcije	(2022) 0	1
		Budžet (mil. KM)	Ostali izvori (mil. KM)	Ukupno (mil. KM)
		1.259.000	38.000	1.297.000
1.1.2. Mjera	Poboljšanje procesa zapošljavanja u javnom sektoru	Indikatori mjere	Polazne vrijednosti indikatora	Ciljne vrijednosti
		Broj državnih službenika koji su prošli obuku	(2022) 0	50
		Broj disciplinskih prijava	(2022) 0	10
		Budžet (mil. KM)	Ostali izvori (mil. KM)	Ukupno (mil. KM)
		30.000	0	30.000

1.1.3. Mjera	Sveobuhvatno unapređenje integriteta u zdravstvenom sektoru	Indikatori mjere	Polazne vrijednosti indikatora	Ciljne vrijednosti
		Index percepcije korupcije u zdravstvu u USK	n/d	n/d
		Uspostavljen integrisani informacijski sistem	(2022) Ne	Da
		Budžet (mil. KM)	Ostali izvori (mil. KM)	Ukupno (mil. KM)
		130.000	65.000	195.000
1.1.4. Mjera	Unapređenje integriteta u sektoru obrazovanja	Indikatori mjere	Polazne vrijednosti indikatora	Ciljne vrijednosti
		Uspostavljena E-škola u osnovnim i srednjim školama	(2022) 20%	1
		Uspostavljen ISKOOM-informacijski sistem za kontrolu obrazovanja odraslih i monitoring	(2022) 0%	1
		Uspostavljena internet stranica Ministarstva	(2022) Ne	Da
		Broj provedenih obuka	(2022) 0	20 obuka
		Broj objavljenih javnih poziva	(2022) 6	10
		Uspostavljen sistem za polaganje vozačkog ispita	(2022) Ne	Da
		Budžet (mil. KM)	Ostali izvori (mil. KM)	Ukupno (mil. KM)
		426.000	60.000	486.000
		1.2. Prioritet	Razvijanje preventivnih antikorupcijskih politika	Indikatori prioriteta
Index percepcije korupcije u USK-u	n/d			n/d
Broj podignutih optužnica (slučajevi visoke korupcije)	(2021) 2			(2026) 10
Budžet (mil. KM)	Ostali izvori (mil. KM)			Ukupno (mil. KM)
1.663.000	13.000			1.676.000
1.2.1. Mjera	Uspostavljen internih antikorupcijskih propisa	Indikatori mjere	Polazne vrijednosti indikatora	Ciljne vrijednosti
		Broj izrađenih planova integriteta u skladu s novim strateškim dokumentom	(2022) 0	19
		Uvedena centralizovana javna nabavka	Ne	Da

		Uveden Budžet za građane	Ne	Da
		Budžet (mil. KM)	Ostali izvori (mil. KM)	Ukupno (mil. KM)
		667.000	0	667.000
1.2.2. Mjera	Poboljšanje saradnje antikorupcijskih tijela s organizacijama civilnog društva, medijima i akademskom zajednicom	Indikatori mjere	Polazne vrijednosti indikatora	Ciljne vrijednosti
		Broj održanih sastanaka/radionica sa JLS na godišnjem nivou	0	2
		Broj održanih sastanaka/radionica sa OCD na godišnjem nivou	0	2
		Broj održanih sastanaka/radionica sa akademskom zajednicom na godišnjem nivou	0	2
		Budžet (mil. KM)	Ostali izvori (mil. KM)	Ukupno (mil. KM)
		67.000	13.000	80.000
1.2.3. Mjera	Jačanje rada inspekcijskih i pravosudnih institucija	Indikatori mjere	Polazne vrijednosti indikatora	Ciljne vrijednosti
		Broj informacija o mogućem počinjenom krivičnom djelu	(2022) 31	40
		Broj zahtjeva za inspekcijskim nadzorom upućenim od strane nadležnog Tužilaštva	(2022) 18	30
		Popuniti nedostajuće službenike u Upravi	(2022) 49	102
		Budžet (mil. KM)	Ostali izvori (mil. KM)	Ukupno (mil. KM)
		700.000	0	700.000
1.2.4. Mjera	Jačanje ljudskih resursa i opremljenosti Uprave policije i Ministarstva unutrašnjih poslova USK	Indikatori mjere	Polazne vrijednosti indikatora	Ciljne vrijednosti
		Broj novouposlenih policijskih službenika	58 (2022.)	200
		Iznos sredstava za opremanje Uprave policije	1.333.566 (2022.)	0,81
		Broj održanih edukacija policijskih službenika kako bi uspješno prepoznali biće krivičnog djela iz oblasti korupcije i slučajnih inkrimisanih radnji	0	10
		Budžet (mil. KM)	Ostali izvori (mil. KM)	Ukupno (mil. KM)
		229.000	0	229.000

6. OKVIR ZA PROVOĐENJE, PRAĆENJE, IZVJEŠTAVANJE I EVALUACIJU STRATEŠKOG DOKUMENTA

O svim preduzetim antikorupcijskim djelatnostima neophodno je blagovremeno informisati Vladu USK-a i cjelokupnu javnost putem različitih komunikacijskih kanala.

Kako bi se efikasno i kvalitetno sprovodile aktivnosti i mjere, potrebno je koristiti znanje i iskustva tijela sa viših nivoa vlasti, koji se duži niz godina bave sprečavanjem i suzbijanjem korupcije. Iskustva i preporuke APIK-a i Antikorupcijskog tima Vlade Federacije BiH mogu biti od koristi i za Vladu USK-a.

Centralnu ulogu u praćenju provedbe Strategije imat će Ministarstvo pravosuđa i uprave. Kako bi se taj zadatak ispunio kvalitetno, potrebno je da dobije sve potrebne i relevantne informacije o provedbi Strategije od relevantnih institucija. Za tu obavezu će Ministarstvo pravosuđa i uprave prikupiti i obraditi podtake za utvrđivanje stepena ispunjenosti mjera radi pravilnog izvođenja kako kvantitativnih, tako i kvalitativnih pokazatelja. Na osnovu toga će biti izrađen Izvještaj o implementaciji Strategije minimalno jednom godišnje, u skladu sa članom 16. stav (3) Uredbe o trogodišnjem i godišnjem planiranju rada, monitoringu i izvještavanju u FBiH, a o stepenu provedbe Strategije izvijestit će se Vlada USK-a i APIK.

DODATAK 1 - DETALJAN PREGLED MJERA

Veza sa strateškim ciljem	1. Unaprijediti borbu protiv korupcije u USK-u		
Prioritet	1.1. Poboljšanje institucionalnih kapaciteta za prevenciju i koordinaciju borbe protiv korupcije		
Naziv mjere	1.1.1. Jačanje uloge koordinatora u prevenciji korupcije i borbi protiv korupcije Unsko-sanskog kantona		
Opis mjere s okvirnim područjima djelovanja*	U skladu sa najboljom praksom, potrebno je učiniti efikasnim Ured za borbu protiv korupcije u USK, kao profesionalno tijelo za borbu protiv korupcije. Isto će predložiti da se uspostave različiti informatički registri koji bi osigurali transparentnost i prevenciju nastanka korupcije. Registri koje je potrebno uspostaviti su: e-registar zaposlenika, e-registar imenovanih lica, e-registar subvencija i poticaja, e-registar imovine izabranih dužnosnika i slično. Također, mjerom je predviđeno donošenje različitih antikorupcijskih zakona (Zakon o prevenciji i suzbijanja korupcije u USK, Zakon o zaštiti lica koja prijavljuju korupciju u USK), kao i striktno provođenje zakonskog rješenja o prijavljivanju i postupku provjere podataka o imovini nosilaca javnih ovlaštenja. Također, imajući u vidu tajnovitost korupcije kao pojave, potrebno je iznaći mehanizam za promociju modaliteta za prijavljivanje korupcijskih krivičnih djela, kao i uspostavljanje i stavljanje u funkciju mehanizama koji će privatnom sektoru omogućiti prijavu korupcije i nepravilnosti te zaštititi lica koja prijave korupciju.		
Strateški projekti	SP1: Učiniti efikasan i funkcionalan Ured za borbu protiv korupcije Unsko-sanskog kantona SP2: Uspostavljanje jedinstvenog antikoruptivnog informacionog sistema		
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti**	Ciljne vrijednosti***
	Index percepcije korupcije u USK-u	n/d	n/d
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Bolja koordinacija borbe protiv korupcije i unapređenje prevencije korupcije		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 368.400		
	Izvor: Budžet i ostali izvori		
Period implementacije mjere	2023.-2027.		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Ured za borbu protiv korupcije		
Nosioci mjere	Sve institucije USK-a		
Ciljne grupe	Svi građani Kantona		
Veza sa strateškim ciljem	1. Unaprijediti borbu protiv korupcije u USK-u		
Prioritet	1.1. Poboljšanje institucionalnih kapaciteta za prevenciju i koordinaciju borbe protiv korupcije		
Naziv mjere	1.1.2. Poboljšanje procesa zapošljavanja u javnom sektoru		
Opis mjere sa okvirnim područjima djelovanja*	Potrebno je inicirati unapređenje zakonskog okvira koji se tiče državnih službenika u USK-u, kao i svih zaposlenih iz drugih institucija/ustanova koji se finansiraju iz budžeta USK, kako bi se uredili postupci izbora, imenovanja, ocjenjivanja i razrješenja rukovodilaca institucija te se osigurali objektivni kriteriji za postavljanje, napredovanje, ocjenjivanje, nazadovanje i prestanak radnog odnosa svih uposlenika USK. Također, potrebno je posebno u državnoj službi donijeti i iskomunicirati etička načela koja treba da budu ugrađena u zakonima i etičkim kodeksima te intenzivirati, disciplinske postupke i sankcionisanje zaposlenika u institucijama za neprofesionalno, neetično i korupcijsko ponašanje, što može značajno odvratiti potencijalne osobe od vršenja korupcijskih aktivnosti.		
Strateški projekti	-		

Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne	Ciljne
		vrijednosti**	vrijednosti***
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Broj državnih službenika koji su prošli obuku	(2022) 0	50
	Broj disciplinskih prijava	(2022) 0	10
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Bolja koordinacija borbe protiv korupcije i unapređenje prevencije korupcije		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 30.000		
	Izvor: Budžet		
Period implementacije mjere	2023.-2027.		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Ministarstvo pravosuđa i uprave USK		
Nosioci mjere	Ured za borbu protiv korupcije, Ministarstvo pravosuđa i uprave i Disciplinska komisija		
Ciljne grupe	Svi građani Kantona		
Veza sa strateškim ciljem	1. Unaprijediti borbu protiv korupcije u USK-u		
Prioritet	1.1. Poboljšanje institucionalnih kapaciteta za prevenciju i koordinaciju borbe protiv korupcije		
Naziv mjere	1.1.3. Sveobuhvatno unapređenje integriteta u zdravstvenom sektoru		
Opis mjere sa okvirnim područjima djelovanja*	Osigurati dostupnost zdravstvenih usluga kako korisnici ne bi imali potrebu da vrše neprimjerene urgencije za pristup uslugama. Prethodno navedeno će se, između ostalog, vršiti na način da će se analizirati i donijeti objektivni kriteriji za unapređenje listi čekanja. Naime, potrebno je osigurati transparentnost listi čekanja, a sve u cilju smanjenja mogućnosti za koruptivne radnje i zakazivanje pacijenata „preko reda“. Izgradnja integralnog jedinstvenog informacionog sistema u zdravstvu će biti apsolutni prioritet u radu na unapređenju pružanja zdravstvenih usluga, kao i smanjenju koruptivnih rizika. Rad privatnih ustanova i pružanje djelatnosti treba biti transparentan u radu.		
Strateški projekti			
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne	Ciljne
		vrijednosti**	vrijednosti***
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Uspostavljeni informatički registri	(2022) 0	5
	Imenovani koordinatori antikorupcijskih aktivnosti	(2022) 0	19
	Uspostaviti aplikaciju za prijavu korupcije	(2022) 0	1
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Poboljšati borbu i prevenciju korupcije u zdravstvenom sektoru		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 129.7000		
	Izvor: Budžet i ostali izvori		
Period implementacije mjere	2023.-2027.		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Ministarstvo zdravstva, rada i socijalne politike USK		
Nosioci mjere	Bolnica, domovi zdravlja, privatne prakse		
Ciljne grupe	Svi građani Kantona		

Veza sa strateškim ciljem	1. Unaprijediti borbu protiv korupcije u USK-u		
Prioritet	1.1. Poboljšanje institucionalnih kapaciteta za prevenciju i koordinaciju borbe protiv korupcije		
Naziv mjere	1.1.4. Unapređenje integriteta u sektoru obrazovanja		
Opis mjere s okvirnim područjima djelovanja*	<p>Obrazovne institucije u svim uzrastima (osnovno, srednjoškolsko i visoko obrazovanje) će uvesti programe za jačanje etike i integriteta. Kako bi se ostvarili značajni rezultati u prevenciji i edukaciji neophodno je da se kadrovski kapaciteti u obrazovnom sektoru kontinuirano jačaju te analiziraju mogućnosti za osiguranje adekvatnih finansijskih sredstva, radi osiguranja stalnosti pozicija nastavnog osoblja. Posebna pažnja će se posvetiti vođenju evidencija o izdatim diplomama te poboljšanja procesa zapošljavanja i napredovanja u visokoškolskim ustanovama.</p>		
Strateški projekti			
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti**	Ciljne vrijednosti***
	Uspostavljena E-škola u osnovnim i srednjim školama	(2022) 20%	1
	Uspostavljen ISKOOM- informacijski sistem za kontrolu obrazovanja odraslih i monitoring	(2022) 0%	1
	Uspostavljena internet stranica Ministarstva	(2022) Ne	Da
	Broj provedenih obuka	(2022) 0	20 obuka
	Broj objavljenih javnih poziva	(2022) 6	10
	Uspostavljen sistem za polaganje vozačkog ispita	(2022) Ne	Da
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Poboljšati borbu i prevenciju korupcije u zdravstvenom sektoru		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 486.000		
	Izvor: Budžet i ostali izvori		
Period implementacije mjere	2023.-2027.		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta		
Nosioci mjere	Pedagoški zavod, univerzitet, škole, itd.		
Ciljne grupe	Svi građani Kantona		
Veza sa strateškim ciljem	1. Unaprijediti borbu protiv korupcije u USK-U		
Prioritet	1.2. Razvijanje preventivnih antikorupcijskih politika		
Naziv mjere	1.2.1. Uspostavljenje internih antikorupcijskih propisa		
Opis mjere sa okvirnim područjima djelovanja*	<p>Svi kantonalni organi uprave, kantonalne upravne organizacije, pravna lica u kojima Vlada ili kantonalni organi uprave/upravne organizacije treba da uspostave interne antikorupcijske politike unutar svake institucije kantona. Također, jačanje institucionalnog i ličnog integriteta je, posebno efikasno kada se vrši putem samoprocjene svake institucije pojedinačno te je u tom smislu potrebno raditi na ovome. Posebno je važno da se obezbijedi transparentan proces donošenja odluka u okviru kantonalnih institucija, tako da je povećanje transparentnosti u procesu donošenja odluka i javnih nabavki, kao i proaktivna i stalna otvorenost institucija vlasti kroz unapređenje normativnog okvira i prakse, jako bitan segment prevencije korupcije i preduslova za učešće cjelokupnog društva u sprečavanju korupcije.</p>		

Strateški projekti			
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne	Ciljne
		vrijednosti**	vrijednosti***
	Broj izrađenih planova integriteta	(2022) 0	19
	Uvedena centralizovana javna nabavka	Ne	Da
	Uveden Budžet za građane	Ne	Da
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Poboljšanje preventivnih antikorupcijskih politika		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 667.000KM		
	Izvor: Budžet		
Period implementacije mjere	2023.-2027.		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Ured za borbu protiv korupcije		
Nosioci mjere	Ministarstvo pravosuđa i uprave, Ministarstvo finansija, sve institucije koje imaju poticaje i pomoći, Ured za zajedničke poslove Vlade USK, Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, Ministarstvo privrede		
Ciljne grupe	Svi građani Kantona		
Veza sa strateškim ciljem	1. Unaprijediti borbu protiv korupcije u USK-U		
Prioritet	1.2. Razvijanje preventivnih antikorupcijskih politika		
Naziv mjere	1.2.2. Poboljšanje saradnje antikorupcijskih tijela s organizacijama civilnog društva, medijima i akademskom zajednicom		
Opis mjere s okvirnim područjima djelovanja*	Institucije USK će raditi na stalnom izvještavanju i unapređenju transparentnosti svoga rada i s tim u vezi će provoditi kampanje o štetnostima i uzrocima korupcijskog ponašanja za građane. Centralna koordinirajuća institucija će održavati sastanke sa predstavnicima OCD-a, medija i akademske zajednice te će zajedno sa njima raditi na novim alatima za komuniciranje kako bi građani pravovremeno i adekvatno bili upoznati sa svim aktivnostima na sprečavanju i suzbijanju ove društveno negativne pojave. Također, u okviru ove mjere, predstavnici USK će u saradnji sa OCD provoditi godišnje mjerenje stanja korupcije u Kantonu, dok će centralna koordinirajuća insitucija organizovati različite događaje (sastanci, radionice, konferencije) kako bi jedinice lokalne samouprave u svoje procese uključile antikoruptivne aktivnosti.		
Strateški projekti			
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne	Ciljne
		vrijednosti**	vrijednosti***
	Broj održanih sastanaka/radionica sa JLS na godišnjem nivou	0	2
	Broj održanih sastanaka/radionica sa OCD na godišnjem nivou	0	2
	Broj održanih sastanaka/radionica sa akademskom zajednicom na godišnjem nivou	0	2
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Poboljšanje preventivnih antikorupcijskih politika		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 80.000KM		
	Izvor: Bužet i ostali izvori		

Period implementacije mjere	2023.-2024.		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Ured za borbu protiv korupcije		
Nosioci mjere	OCD, Univerzitet u Bihaću, JLS		
Ciljne grupe	Svi građani Kantona		
Veza sa strateškim ciljem	1. Unaprijediti borbu protiv korupcije u USK-u		
Prioritet	1.2. Razvijanje preventivnih antikorupcijskih politika		
Naziv mjere	1.2.3. Jačanje rada inspekcijskih i pravosudnih institucija		
Opis mjere s okvirnim područjima djelovanja*	Neophodno je inspekcijske kontrole i nadzore intenzivirati i povećati njihov broj. Jedan od ključnih uslova za to je poboljšanje smještajnih i kadrovskih kapaciteta nadležne institucije. Također, potrebno je da inspekcijski organi vrše kontinuirane procjene rizika gdje može nastati koruptivno ponašanje i intenzivirati se rad na kontroli takvih subjekata, ali i uspostaviti mehanizme objektivne dodjele predmeta u radu, mogućnosti prijave nepravilnosti od strane inspektora kako bi se minimizirali rizici na korupciju. Uz potpuno poštivanje nezavisnosti pravosudnih institucija, kako bi se pojačali procesi u procesuiranju korupcije, ali i rada državne službe, potrebno je osigurati sredstava da se otkrivanje, procesuiranje i sankcionisanje korupcijskih krivičnih djela intenzivira u USK-u.		
Strateški projekti			
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti**	Ciljne vrijednosti***
	Broj informacija o mogućem počinjenom krivičnom djelu	(2022) 31	40
	Broj zahtjeva za inspekcijskim nadzorom upućenim od strane nadležnog Tužilaštva	(2022) 18	30
	Popuniti nedostajuće službenike u Upravi	(2022) 49	102
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Poboljšanje preventivnih antikorupcijskih politika		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 700.000		
	Izvor: Budžet		
Period implementacije mjere	2023.-2027.		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Kantonalna uprava za inspekcijske poslove i Tužilaštvo USK		
Nosioci mjere	Kantonalna uprava za inspekcijske poslove i Tužilaštvo USK		
Ciljne grupe	Svi građani Kantona		
Veza sa strateškim ciljem	1. Unaprijediti borbu protiv korupcije u USK		
Prioritet	1.2. Razvijanje preventivnih antikorupcijskih politika		
Naziv mjere	1.2.4. Jačanje ljudskih resursa i opremljenosti Uprave policije i Ministarstva unutrašnjih poslova Unsko-sanskog kantona		

Opis mjere s okvirnim područjima djelovanja*	Potrebno je osigurati adekvatna finansijska sredstva, kako bi se prije svega nabavile kamere koje će koristiti policijski službenici prilikom obavljanja policijskih poslova i zadataka u cilju zaštite integriteta policijske službe. Dodatno je neophodno da proces upošljavanja i napredovanja u službi bude zasnovan na potpunim standardima integriteta i da osigurava upošljavanje i napredovanje najboljih kadrova. Pored toga, proces imenovanja rukovodilaca policijskih organa treba da bude u potpunosti neovisan i zasnovan na profesionalnim osnovama s jasnim i preciziranim kriterijima za imenovanje i razrješenje. Također, potrebno je jačanje organa unutrašnje kontrole, kako bi integritet policijskih službenika u potpunosti bio osiguran, te da se jačaju kapaciteti za otkrivanje i procesuiranje korupcijskih krivičnih djela.		
Strateški projekti			
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti**	Ciljne vrijednosti***
	Broj novouposlenih policijskih službenika	58 (2022.)	200
	Iznos sredstava za opremanje Uprave policije	1.333.566 (2022.)	0,81
	Broj održanih edukacija policijskih službenika, kako bi uspješno prepoznali biće krivičnog djela iz oblasti korupcije i sličnih inkrimisanih radnji	0	10
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Poboljšanje preventivnih antikorupcijskih politika		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 229.000KM		
	Izvor: Budžet		
Period implementacije mjere	2023.-2027.		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Ministarstvo unutrašnjih poslova USK		
Nosioci mjere	Ministarstvo unutrašnjih poslova USK, Ured za borbu protiv korupcije		
Ciljne grupe	Svi građani Kantona		

DODATAK 2 - PRINCIPI IZRADE STRATEGIJE

Borba protiv korupcije u javnom sektoru

Korupcija u javnom sektoru je vrlo prisutna i u ovom sektoru se ostvaruju najveće posljedice takvog ponašanja. S tim u vezi, potreban je poseban fokus na javni sektor. U tom smislu, borba protiv korupcije u javnom sektoru je prepoznata kao poseban opći princip. Posebno štetne posljedice ima korupcija u javnom sektoru, uključujući i nosioce javnih ovlaštenja te javnih institucija trebaju da budu u službi korisnika usluga iz čijih se sredstava finansiraju. Javni sektor treba da svojim primjerom i djelovanjem u prevenciji i borbi protiv korupcije, bude ogledni primjer za ostale dijelove društvene zajednice, poput privatnog sektora i slično. Slijedom navedenog, jedan od ključnih principa na koje se odnosi ova Strategija jeste prevencija i borba protiv korupcije u javnom sektoru.

Umanjenje regulatorne i distributivne uloge javnog sektora

Ovaj opći princip na kojem su zasnovani strateški dokumenti prepoznaje da je u BiH regulativna i distributivna uloga javnog sektora na svim nivoima vlasti jako visoka. Uslijed razgranatosti javnoga sektora, postoji tendencija da se regulatorne funkcije tijela vlasti povećavaju i kada to nije neophodno, bilo u cilju opravdanja postojanja institucija i dobijanju budžetskih prihoda, bilo radi postavljanja prepreka za poslovanje koje se mogu prevladati koruptivnim mehanizmima.

Uslijed slabosti i nedovoljne konkurentnosti privrede u Bosni i Hercegovini, poslovi koji se zaključuju s tijelima vlasti, imaju veliki značaj za finansijsko poslovanje i održivost mnogih dijelova privatnog sektora, što motivira koruptivno ponašanje. Smanjenje regulatorne ili distributivne uloge javnog sektora kao jedan od učinaka imat će i smanjenje broja prilika u kojima do korupcije može doći.

Uključivanje jedinica lokalne samouprave u borbu protiv korupcije

Lokalna samouprava obuhvata pravo građana i tijela lokalne samouprave da, u granicama utvrđenim zakonom, uređuju i upravljaju određenim javnim i drugim poslovima na osnovu vlastite odgovornosti i u interesu lokalnog stanovništva. Mogućnost pojave korupcije na lokalnom nivou posebno proizlazi iz činjenica vlasništva jedinica lokalne samouprave nad imovinom kojom upravljaju i prihodima kojima raspolažu, zatim potrošnje značajnih iznosa budžetskih sredstava putem javne nabave te direktne interakcije s građanima i mogućnosti utjecaja na prava, obveze i interese širokog kruga subjekata. Općenito je stav da je korupcija prisutna osobito u oblastima zapošljavanja, izdavanja dozvola za izgradnju, odobrenja za rad, inspekcijaskog nadzora i slično. Mada su stvorene normativne pretpostavke za razvoj lokalne samouprave i suzbijanje korupcije, realno stanje ukazuje da i dalje treba raditi na unapređenju rješenja i njihovoj daljnjoj nadogradnji, a samim tim i u borbi protiv korupcije na lokalnom nivou. Strategija je prepoznala da je i na ovom nivou vlasti potrebno predvidjeti politike, mjere i aktivnosti za borbu protiv korupcije, a koje su prilagođene specifičnostima jedinica lokalne samouprave te kako i jedinice lokalne samouprave imaju značajne nadležnosti od direktnog značaja za građane.

Podsticanje moralne osude i neprihvatljivosti korupcije

Uspostavljanje moralne osude i neprihvatanje korupcije, kako na kolektivnom tako i na individualnom planu, predstavlja najsnažnije i najefikasnije sredstvo za sprečavanje korupcije, koje istovremeno zahtijeva najmanja institucionalna ulaganja. Međutim, zbog procesa formiranja etičkih vrijednosti, koje su narušavane u dugom periodu, nerealno je ove promjene očekivati u kratkom roku, ali je sigurno da se ozbiljni rezultati u borbi protiv korupcije teško postižu bez podrške javnosti. Zbog svega toga, proces jačanja moralnih vrijednosti treba uključiti u kreiranje antikorupcijskih mjera putem ugrađivanja u propise i obrazovni sistem, njegovog promoviranja od strane nosilaca javnih ovlaštenja te ukazivanjem na pozitivne primjere i mjere koje će uvjeriti građane da mogu uticati i doprinijeti sprečavanju korupcije.

Stoga je neophodno da se podizanjem javne svijesti o pojavi, načinu sprečavanja i posljedicama korupcije, omogući uključivanje cjelokupnog društva u ovu borbu.

Smanjivanje koristi i povećanje rizika od korupcije

Opći princip Nacrta strategije BiH predstavlja i osiguranje da se u svim dijelovima Strategije i Akcionog plana ima na umu da se kontinuirano smanjuje korist od korupcijskog ponašanja, odnosno da je znatno veća šteta nego korist. Tako je u ovom dijelu prepoznat i taj opći princip. Cilj antikorupcijskih mjera treba biti promjena odnosa između koristi i rizika potencijalnih sudionika u korupciji – smanjenje koristi na koju mogu računati te uvećanje vjerojatnoće da će biti otkriveni i kažnjeni. Ovo podrazumijeva i stavljanje snažnog naglaska na kaznene sankcije prema onim koji su počinili korupciju, uz oduzimanje imovine i druge vrste koristi stečene na takav način. Realizacija ovog principa može obuhvatiti promjenu normativnog okvira za borbu protiv korupcije, provođenje mjera prevencije, kao i bitno unapređenje aktivnosti organa koji provode zakone.

Umanjivanje i reguliranje diskrecionih ovlaštenja

Velika diskreciona ovlaštenja doprinose, uz odsustvo njihovog regulisanja, do korupcijskih ponašanja. Upravo prepoznavanje potrebe regulisanja i umanjivanja diskrecionih ovlaštenja treba biti istaknuto i u samim općim principima. S tim u vezi, neophodno je smanjiti i adekvatno normirati i regulisati diskreciona ovlaštenja. Na različite načine u Strategiji se u različitim oblastima adresira pitanje regulisanja diskrecionih ovlaštenja. U narednom periodu Vlada USK-a će nastojati da sva diskreciona ovlaštenja i odluke koja se donesu budu transparentna na način da svi zainteresirani akteri i javnost budu u prilici da se jasno upoznaju sa svim takvim donesenim odlukama.

Povećanje transparentnosti pri donošenju odluka

Unaprijeđena i povećana transparentnost u radu javnih institucija direktno doprinosi smanjenju mogućnosti za nastanak korupcije, te je neophodno da transparentan rad predstavlja opći princip. Transparentnost predstavlja jedan od osnovnih principa na kojima treba da se bazira Strategija i da prepozna da je otvorenost, uključivanje i upoznatost građana jedan od ključnih preduslova za minimiziranje svih oblika narušavanja integriteta i korupcijskih pojava. Proaktivno objavljivanje informacija u posjedu javnih organa, bez čekanja na zahtjeve građana, danas je općeprihvaćeni standard u brojnim zemljama u svijetu te je kao takav dio ove Strategije.

Povećanje nadzora i kontrole nad donošenjem odluka

Povećanje nadzora i kontrole nad donošenjem odluka je opći princip koji je prepoznat u antikorupcijskim strategijama te je korišten prilikom izrade strateškog okvira. U Strategiji, u ovom općem principu, treba navesti da je prepoznato u praksi da se uz odsustvo adekvatnih mehanizama nadzora i kontrole u procesu donošenja odluka, povećava mogućnost za nastanak korupcije te da će se kontinuirano raditi na uspostavljanju mehanizama za nadzor i kontrolu.

Interaktivnost i proaktivnost u prevenciji i represiji korupcije

Kako antikorupcijska Strategija i Akcioni plan treba da prepoznaju sveobuhvatan i proaktivan pristup u prevenciji i represiji korupcije, uz saradnju svih institucija, neophodno je kroz izradu strategije promišljati i na taj način dizajnirati aktivnosti. S tim u vezi se treba navesti da isključivo rad na zajedničkim aktivnostima preventivnih i represivnih organa može doprinijeti uspješnoj borbi protiv korupcije. Borba protiv korupcije ne bi trebala da bude samo na reakcijama na pojavu, odnosno da se djeluje samo kada korupcija nastane. Ona treba da razmatra i pojave u društvu i uočene obrasce ponašanja, koji će na osnovu pojava usmjeriti otkrivanje korupcije.

Intenziviranja otkrivanja i represije korupcije

Korupcija se pojavljuje češće u društvima gdje postoji značajna vjerovatnoća da, i ako se desi, neće biti otkrivena niti adekvatno sankcionisana. Zbog toga Strategija teži da poveća broj prijavljenih i slučajeva koji su istraženi od strane nadležnih organa u kojima se sumnja na korupciju, kroz pojačan rad istražnih organa i ohrabrivanje lica koja imaju takve sumnje da ih podijele sa drugima. Također, Strategija nastoji da smanji broj slučajeva koruptivnih ponašanja koja nisu podložna otkrivanju i represiji i da osigura primjereno sankcioniranje korupcije, odnosno odvratanju potencijalnih učesnika od koruptivnog ponašanja.

Unapređenje koordinacije u borbi protiv korupcije

Da bi Strategija postigla predviđene ciljeve postavljene općim principima, neophodno je uspostaviti efikasne mehanizme za njeno provođenje i koordinaciju rada nadležnih organa za praćenje realizacije mjera u praksi i periodičnu evaluaciju ostvarenih rezultata. Iskustva u provođenju i koordinaciji prethodne Strategije Programa za borbu protiv korupcije ukazuju na neophodnost unapređenja koordiniranog provođenja mjera i aktivnosti iz ovog dokumenta između institucija USK-a. S tim u vezi će Vlada USK-a i Radno tijelo kontinuirano uspostavljati mehanizme za koordinaciju između svih institucija USK-a, organizirajući stalne sastanke i komunikaciju. Uloga i resursi kontakt tačaka u institucijama se moraju kontinuirano jačati da bi se osiguralo da se aktivnosti provode adekvatno i blagovremeno i da se osigura jedan sinhroniziran, sveobuhvatan i koordiniran pristup u prevenciji i borbi protiv korupcije.

DODATAK 3 - SWOT ANALIZA

Snage

Stvarna i potpuna spremnost USK-a za uspostavljanje sveobuhvatnog sistema koji će pristupiti borbi protiv korupcije je posebno identificirana kao nešto što je prvenstveni preduslov za uspješno suzbijanje korupcije.

Postojeći kapaciteti nadležnih kantonalnih organa krivičnog gonjenja su, prema studijama Misije OSCE u BiH i drugih meritornih institucija, dobili generičke afirmativne ocjene za ostvarene rezultate na planu borbe protiv korupcije.³

Također, činjenica je da je Radno tijelo USK-a koje je formirano aktivno provodilo svoje dužnosti i obaveze, zbog kojih i jeste osnovano. Tako je, naprimjer, Radno tijelo, između ostalog, ostvarilo saradnju sa APIK, Antikorupcionim timom Vlade FBiH, Misijom OSCE, ACCOUNT i Transparency International u BiH. Pored toga, održano je više treninga za koordinatore antikorupcijskih aktivnosti. Radno tijelo je steklo kroz dugogodišnji angažman značajna iskustva i istaknuta je posvećenost zadacima. Radno tijelo je multidisciplinarno na način da je sastavljeno od predstavnika ključnih institucija Vlade USK-a i da je uspostavilo mrežu koordinatora.

Slabosti

Činjenica je da je Radno tijelo, kao koordinacijsko tijelo za provedbu Strategije i Akcionog plana koje je sastavljeno od državnih službenika, privremeno tijelo i da članovi Radnog tijela imaju svoje redovne dužnosti. Ovakva situacija ograničava potpunu posvećenost članova u ostvarivanju svojih obaveza unutar Radnog tijela, što može predstavljati značajnu slabost s obzirom na to da problem korupcije podrazumijeva potpunu posvećenost, ali i činjenicu da članovi Radnog tijela imaju značajnu nadležnost u sprečavanju i suzbijanju korupcije.

Poseban problem predstavljaju i ograničavajući kapaciteti Kantonalne uprave za inspekcijske poslove, kao što je nedostatak poslovnih prostorija i kadrovska popunjenost koje bi u potpunosti odgovarale trenutnim aktivnostima, a posebno ciljevima postavljenim za naredni period.

Pored kancelarijskog prostora neophodno bi bilo da eventualni novi prostor za smještaj Kantonalne uprave za inspekcijske poslove raspolaže i sa drugim adekvatnim prostorijama neohodnim za neometan rad inspekcijskog organa, kao što su skladište za oduzetu robu, hladnjače, arhiva, portirnica i dr.

Nadalje, prilikom dizajniranja antikorupcijskih aktivnosti trebalo bi uzeti u obzir i takve činjenice, kao što su formalan pristup antikorupcijskim aktivnostima i nerijetko prebacivanje odgovornosti zaposlenih u javnim institucijama. Također, istraživanja su ukazala da je nesprijetnost na nove obaveze i aktivnosti često odlika javne uprave i javnih institucija.⁴

³ Praćenje procesuiranja predmeta korupcije u BiH: Prva, druga i treća Procjena. Procjene izrađene od strane Misije OSCE u BiH

⁴ Vidi više na <https://zastone.ba/app/uploads/2019/04/Javna-uprava--Zasto-ne.pdf>

Nedovoljna sredstva za antikorupcijske aktivnosti često mogu predstavljati izazov u provođenju antikorupcijskih aktivnosti te zbog sveopće situacije u društvu takva činjenica može predstavljati značajnu slabost u provođenju aktivnosti. Iako je korupcija dugogodišnji problem u BiH, a korupcija je svakako kompleksan problem, ipak sistemski pristupi su relativna novina u USK-u. Ovakva činjenica prouzrokuje i pojavu da postoji mali broj zaposlenih koji u potpunosti mogu odgovoriti na proaktivne i sistemske pristupe u borbi protiv korupcije. Zato je potrebno kontinuirano graditi kapacitete zaposlenih u javnim institucijama u pravcu antikorupcijskih mehanizama koji su dostupni.

Sama nestalnost Radnog tijela može dovesti do fluktuacije članova, ali i činjenice da je broj članova Radnog tijela u posljednje vrijeme promijenjen. U proteklom vremenu i fluktuacija koordinatora i rukovodilaca aktivnosti je imala uticaja na činjenicu da je bilo neophodno ponovo graditi kapacitete novoizabranim osobama.

Prilike

Kao prilike potrebno je izdvojiti prepoznatost problema s korupcijom, sa kojom se susreće bosanskohercegovačko društvo i potpuna spremnost međunarodnih institucija da pomognu vladama na svim nivoima, uključujući i USK. S tim u vezi se kontinuirano pruža finansijska i stručna pomoć koja može biti od ključnog značaja u prevenciji i suzbijanju kompleksne i negativne pojave kakva je zasigurno korupcija. Dosadašnje iskustvo APIK-a je svakako prilika koja može biti itekako od koristi za implementaciju ovog strateškog okvira na području USK-a. Koordinacija i saradnja sa centralnim antikorupcijskim tijelom jeste i obaveza koja proizilazi iz Zakona o prevenciji korupcije i koordinaciji borbe protiv korupcije.

S obzirom na to da su antikorupcijske aktivnosti u fokusu mnogih donatora organizacija civilnog društva, potrebno je uspostaviti mehanizme saradnje sa organizacijama civilnog društva putem planskog pristupa organizovanju sastanaka sa donatorima i organizacijama civilnog društva. Antikorupcijske aktivnosti su i dalje u fokusu međunarodne zajednice i nevladinih organizacija te je neophodno i njihovo uključivanje i ostvarivanje adekvatne saradnje.

Prijetnje

Zbog ukupnih geopolitičkih prilika, pandemije Covid-19, migrantske krize, socijalnih prilika, prirodnih katastrofa i drugih, BiH možda neće biti u fokusu pažnje onoliko koliko je potrebno da se antikorupcijskim reformama pruži adekvatna podrška. Bez te podrške i u izvjesnoj mjeri pozitivnoga pritiska, antikorupcijske mjere i aktivnosti mogu biti usporene. Također, značajna podrška nevladinog sektora je ovisna o donatorskoj pomoći, pa i pored same volje da pomognu institucijama vlasti, ta podrška može biti usporena ukoliko ne posjeduju adekvatna finansijska sredstva.

LISTA SKRAĆENICA

Zbog prakse navođenja skraćenica u tekstu, prije uvodnog dijela je potrebno izraditi listu skraćenica radi razumijevanja i boljeg praćenja teksta svih zainteresiranih strana. U nastavku se daje indikativni primjer skraćenica:

APIK	Agencija za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije Bosne i Hercegovine
Akcioni plan	Akcioni plan za provođenje Strategije za borbu protiv korupcije Unsko-sanskog kantona 2023.-2027. godine
BD BiH	Brčko distrikt Bosne i Hercegovine
BiH	Bosna i Hercegovina
Nacrt strategije BiH	Nacrt strategije za borbu protiv korupcije Bosne i Hercegovine za period 2020.-2024. godine
Strategija	Strategija za borbu protiv korupcije Unsko-sanskog kantona 2023.- 2027. godine
FBIH	Federacija Bosne i Hercegovine
USK	Unsko-sanski kanton
JLS	Jedinice lokalne samouprave
OCD	Organizacije civilnog društva
UNCAC ili Konvencija	Konvencija Ujedinjenih nacija protiv korupcije